

argindar horniduraren prezio publikoei buruz ere, epaian errekurso-aurkezleari ezartzen zaiolarik horiek ordaindu beharra lehenagoko oinarri juridikoan.

Azken ondorio gisa, esan dezakegu:

- Zuzenbide Estatu batean, lege-erreserbak daukan betekizun nagusia da halako erakunde publiko batek derrigorrez hiritarrei halako ondarezko prestazio bat ezartzen dienean, horretarako ordezkarien oniritzia duela bermatzea.

- Gaur egun, Konstituzioaren 31. artikulua argitan, eta hainbat epai aztertu eta gero, Konstituzio Auzitegiarena batez ere, eta Tasa eta Prezio Publikoei buruzko 8/1989 Legea eta Toki Ogasunei buruzko 39/88 Legea ikusirik, ezin zaie prezio publikoak ordaintzeko erantzukizuna ezarri -horiek estatu, autonomia, foru edo toki mailakoak izanik ere- Legez finkatuta dauden pertsonak ez direnei, zuzeneko behartu gisa edo subsidiario gisa.

- Euskal zerga-administrazioek, beraz, prezio publikoak arautzen dituzten Legearen azpiko maila daukaten xedapenak moldatu egin beharko dituzte eskubide publikoko dirusarrerak ipintzea onartzen duen Legeak finkatzen dituen ordaintzaileen definizioa.

- Bien bitartean, egindako erreferentzia horiek baliogabekotzat eta erabilteztzat jo behar dira, Lege-erreserbaren printzipioaren aurka doazelako.

7.4. LANBIDE TITULUDUNEN ETA ELKARGO PROFESIONALEN IARDUERA ARAUTZEKO BEHARRA. PROFESIONALEN ZERBITZUEN ERABILTZAILA DIREN ALDETIK HERRITARREN ESKUBIDEAK BABESTEAK

1- Autonomia Estatutuko 10.22 artikulua jasotzen du Elkargo Profesionalek eta lanbide tituludunen gaineko eskuduntza Autonomia Erkidegoarena dela; beti ere, Konstituzioaren 36 eta 139. artikuluan araututakoaren kontrako ez denean. Nolanahi ere, eta eskuduntza horretan jasotzen diren hainbat funtzio Autonomia Erkidegoak bereganatu baditu ere, oraino ez da gaia arautu, bi lege-proiektu (1986 eta 1988an) eta aurreproiektu bat (1993) aurkeztu izan arren.

Erakunde honen iritzirako ezinbestekoa da gaiari lehen bait lehen heltzea, eragin handia baitu gizartean. Izan ere, zenbait lanbide tituludunen iharduerak herritarren oinarrizko eskubideak erasaten ditu eta hori da, hain zuzen ere, profesionalen iharduera burutzeko modua kontrola dadin eskatzeko arrazoi nagusia, baina, bestetik, Elkargoaren beraren beharra bera ere zuri dezake, lanbidea arautu eta modu egokian betetzeko irizpideak ezartzen dituen erakunde gisa.

Honezkero zenbait autonomia erkidegok lege bidez arautu du gaia (Katalunia eta Kanariak). Estatu mailan, ordea, lege berri bat egin edo 1974ko Kolegio Profesionalek Legea (KPL) legea aldatzeko ahaleginek porrot egin dute, nahiz eta 1978ko erreformaren arabera Konstituzioari egokitu; nolanahi ere, oso atzeratua geratu da eta ez dio egungo errealitate sozioekonomikoari erantzuten.

Estatu mailako oinarrizko legea onartzea onuragarria litzateke ikuspegi orotik; izan ere, eta lege konstituzional zenbaiten interpretaziotik horrela ondoriozta

daiteke, -eta transferentzietarako Bitariko Batzordearen Erabakian horrela aitortzen da-, Estatuari dagozkio gai honi buruzko arlo garrantzitsuenak arautzea, hala nola: Elkargoen izaera publiko edo pribatuari buruzko erabakia eta, lehenengo kasuan, bere erregimen juridiko-administratiboaren oinarriak finkatzea; iharduera profesionala burutzerakoan berdintasun efektiboaren printzipioa betetzen den zaintzea; eta titulu profesionala atera, jaulki eta homologatzeko baldintzak arautzea.

Alabaina, Estatu mailako arau berririk ez izateak ez du inola ere zuritzen Autonomia Erkidegoko legegileak geldituko egotea. Eta Autonomia Erkidegoak duen konpetentzia maila handia denez, gai honen inguruan sorturiko problematika konplexua berehala arautu beharrekoa da. Arau-ekak inseguridade juridikoko egoerak sortzen ditu eta denbora aurrera larriagoa izan daiteke, eta, beraz, Erkidegoko botere publikoak ezin daitezke ikusle soilak izan.

Edonola ere, ezin daiteke ahaztu, Elkargo Ofizialen eta ogibide tituludunen iharduketaren arauketak arazo oso liskartsuak sortuko dituela eta ikuspegi plural batetik aztertu eta eztabaida publikoa eta zerikusirik duten sektore desberdinen eskuhartzea bultzatu beharko liratekeela.

2- Eskaturiko lege-arauketa hori gauzatzen den zain egon gabe, Arartekoak, berme-erakunde denez, profesionalen zerbitzuak behar dituzten pertsonen eskubideak errespetatzen diren zaindu behar du, sarritan babesik gabe sentitzen baitira zenbait profesionalen iharduketa irregular edo zabarraren aurrean. Ondoren, erabiltzaileen interesen ikuspegitik, kontutan hartu behar diren zenbait alderdi aipatu behar dira; gerora izango den lege batean jaso daitezkeen edota, gaurtik aurrera, Elkargo profesionalak beren eguneroko lanean kontutan izan beharko litzuketen hainbat aspektu:

a) Indarrean dagoen legediarekin bat esan daiteke -eta etorkizunean izan daitezkeen ikuspegi desberdinen kalterik gabe- Elkargo Profesionalak, eskuduntzen delegazioz edo sakabanaketa arrazoi, zenbait iharduera administratibo burutzen dituzten oinarri pribatuko Erakunde korporatiboak direla eta, honenbestez, Zuzenbide Publikoko Korporazioak. Interes Publikoko helburuak dira, hain zuzen ere, beren izana zuzitzen eta beren ezaugarri nagusiak azaltzen dituztenak, (derri-gorrezko adskripzioa, herrialde monopolioa, etab.).

Eta Elkargoaren izaera juridiko publiko horretan oinarritzen da, era berean, zenbait funtzioaren jatorria eta horien artean lanbidearen arauketari dagokiona. Arauketa horren bidez artikulatzen da gizartearen interesen defentsa, zenbaitetan, Elkargokide profesionalen beraien interesen aurkakoak izan baitaitezke.

Hala, Elkargoen disziplina ahalmena da beren helburuak betetzeko ezinbesteko tresna, bere iharduera profesionala deontologia-arauetara egokitu eta, batez ere, herritarren eskubideak errespetatu daitezkeen zaintzeko.

Erakunde honi aurkeztu zaizkion kexuetatik ondoriozta daiteke ez dutela Elkargo guztiek eraginkortasunez betetzen beren ahalmen disziplinarioa eta sarritan somatzen dira gainditu beharreko hainbat erabilera korporatibo, bereziki, herritarren konfidantza profesionalengan sendotzeko eta Elkargo erakundearen sinesgarritasun publikoa berrindartzeko.

Eta honenbestez, Arartekoak, Elkargo Profesionalak hertsatzen ditu disziplina arauak eraginkortasunez aplika ditzaten, era horretara, bezeroen interesen defentsa indartu eta lanbidearen beraren izana sendotzeko bidea irekiko baita.

Nolanahi ere, zaintza lana areagotzea ez da, inola ere, Elkargokideek prozedura zigortzaileetan dituzten bermeen kalterako izango. Aitzitik, legezko-tasunaren printzipioa zaindu behar da bere arlo guztietan, baita lege- edo arau-hauspenak sailkatzerakoan ere. Hala, bada, eta komenigarria izan badaiteke ere autonomia-legeak ez-legezkoen oinarria jasotzea, sailkapen hori osatuko luketen Elkargoko arauak EHAAn argitara daitezen planteatu daiteke. Esaterako, Kataluniako legeak (13/82 legeko 12. a) art.) egin duen hautapena Elkargoetako estatutoak «Diario Oficial de la Generalitat» aldizkarian argitaratzea izan da eta, zalan-tzarik gabe, publikitatearen eta ziurtasun juridikoaren babesle garrantzitsuak dira.

Era berean eta disziplina prozesu osoan zehar babes bermeak ziurtatzeaz gainera, komenigarria izan daiteke berrikustea disziplina organoen osaketa eta funtzionamendua; ez baitira, sarritan, prestakuntza akademikoa eta lan esperientzia ondo egokitzen ezarri behar diren zehazpenetan behar hainbesteko zorrotzasunez jokatzeke orduan. Zuzenbide konparatuko esperientzian oinarriturik, disziplina organoetan legegizon espezializatu eta are Botere Judizialeko magistratuak biltzea gomendatzen da, beren prestakuntza tekniko eta zuzenbide ezagupenak eta Elkargokideen interesekiko nolabaiteko independentzia baitute.

Azken batean, interes orokorraren -zerbitzua herritar erabiltzaileen eskubi-deetan zertzen da- eta espediente zigortzailearen pean egon daitezkeen profesio-nalen garantien arteko oreka bilatzea eta bultzatzea da helburua. Eta ohitura korporatibista horiek apartatzea ezin daiteke, inola ere, elkargokideen eskubideen kalterako izan.

b) Azpimarratu den bezala, Elkargoen disziplina ahalmena oso garrantzitsua bada ere, ezin da, zenbait profesionalen praktika irregularren aurrean, herritarren interesak defendatzeko babes neurriak baztertu.

Nahiko maiz gertatu ohi da profesional zabar zenbaiten jokabideak -edo *lex artis*-aren kontrako eta are maltzurak ere- kalte larriak eragiten dizkietela beren bezeroei, eta zenbaitetan kalteordain bat jasotzeko eskubidea ere sortzen dutela. Beste zenbaitetan praktika zabarrak edo ez oso zuzenak nahiko arrazoi izan daitezke ordainsariaren zebatekoa murrizteko -edo gutxienez, orekatzeko-.

Kontsumoko beste alorretan gertatzen ez den bezala, gaur egun ez dago profesional baten eta bere bezeroaren artean izan daitezkeen gatazkarik konpontzeko bide egokirik. Askotan auzi-bidea -sarritan penala- baino beste aukerarik ez da izaten, honek guztiak berarekin dakartzan gastu eta kalteekin. Horregatik, guztiz komenigarria da, gatazka konpontzeko bide berriak sortzeko ahalegina egitea.

Indarrean dagoen Elkargo profesionali buruzko legeak, dagozkien funtzioen artean honakoa jasotzen du: «Elkargokideek beren iharduera profesionala burutzen eta eginiko lanetik erator daitezkeen obligazioak betetzerakoan sor daitezkeen desadostasunak auzi-erabakiaren bidez konponduko dira, interesaturiko aldeek eskatu ondoren» (2/1974 Legeko 5. n) art.) Zenbaitetan, ordea, hainbat

lanbidetako Estatutuetan epaile funtzioa elkargokideen arteko gatazka edo desberdintasunak konpontzera mugatzen da, baina agerikoa dirudi bide hori zabal daitekeela -eta zabaldu egin behar dela- bezeroaren eta bere zerbitzua hitzartzen duen profesionalaren artean sor daitezkeen arazoak bideratzera.

Demokrazia-sisteman aurreratu eta herritarrak beren defentsa bidez gehiago jabetzen diren neurrian, biderkatu egingo dira profesionalen aurkako erreklamoak. Hala, bada, testuinguru honetan, gatazka horiek epaitegietatik kanpo konpontzeak abantaila ugari ekar ditzake, baina beti ere, bitartekaritza edo arbitraia eginkizuna duen organoak prozedimendu berme nahikoak baditu (independentzia, ezagupen teknikoak, bizkortasuna, etab.).

Begibistakoa dirudi Elkargo Profesionalek, dagokien funtzio sozialaz jabeturik, jokaera korporatibista oro baztertu behar dutela kolektibitatearen interesen defentsa egokia bermatzeko, eta beren iharduera profesionala burutzean sor daitezkeen arazoen konponketan dagokien protagonismoa onartu eta, bide batez, Elkaragoen eta profesionalen beraien izena zaindu behar dutela.

7.5. NAHITAEZKO DESJABETZEAREN DISFUNTZIOAK: PREMIAZKO IHARDUNBIDEAREN GEHIEGIKERIA

- 1- Lege-Aurrekariak
- 2- 1954ko Nahitaezko Desjabetzearen Legea
- 3- Premiazkotzat jotzeari buruzko erregimen juridikoa
 - 3.1. Aldez aurretiko ordainketaren printzipioa
 - 3.2. Premiazkotzat jotzeari buruzko prozedura: NDLko 52. artikulua
 - 3.2.1. Ukitutako ondasunen eta eskubideen okupazioa premiazkotzat jotzea
 - 3.2.2. Aldez aurretiko gordailu-orriak betetzea eta haien ordainketa edo kontsignazioa Gordailu-Kutxa Orokorrean egitea
 - 3.2.3. Ondasunaren okupazioa
 - 3.2.4. Kalteordainaren eskaintza administrazioa eta afektatua bat datozen mugarainokoa izatea
 - 3.3. Administrazioaren praxia
 - 3.4. Sistemaren eragin kaltegarriak
- 4- Jabegoa bortxaz kentzeko prozedura alternatiboak
 - 4.1. Ohiko desjabetze-prozedura
 - 4.2. Tasazio adostuko desjabetze-prozedura
- 5- Gomendioa

1- LEGE-AURREKARIAK

Nahitaezko desjabetzerako gure sistema tradizio frantsesetik datorkigu, eta berori Napoleonek sortu zuen 1810eko martxoaren 8ko legearen bitartez;